

Wicked Muziekeducatie

Muziekonderwijs als venster op de wereld

Melissa Bremmer

Melissa Bremmer

**Professor Arts Education
Amsterdam University of the Arts**

melissa.bremmer@ahk.nl

**Muziek
weerspiegelt
de wereld
waarin zij
ontstaat**

(Jacobs, 2025)

Luke Jerram (2024) GAIA

**Bremmer, Heijnen &
Haanstra, 2024**

NIET NEUTRAAL

Singapore

Duitsland

V.S.

Turkije

Schoolmuziek (Bresler, 1998; Haanstra, 2011)

- **Onderwerpen: feestdagen, de seizoenen en speciale gelegenheden**
- **Openbare basisscholen 'de liedjes [hebben] vaak thema's als fruit, herfst en Sinterklaas' (Schilt-Mol et al., 2011, p. 9)**
- **Makkelijk te bespelen instrumenten, zoals xylofoons en boomwhackers**

J'aime les fruits - alain le lait (I like fruits)

Fruit Song / For Kids

Mango Mango - Een fruitig liedje voor iedereen - Canon zingen

Schoolmuziek (Bresler, 1998; Haanstra, 2011)

- Speciaal voor school gemaakt repertoire
- Didactiek: docent leert lied of bodypercussie stap voor stap klassikaal aan
- Minder ruimte voor creativiteit en het werken in groepjes (Findenegg, 2021; Van Hoek & Herfs, 2013)

“From the standpoint of the child,

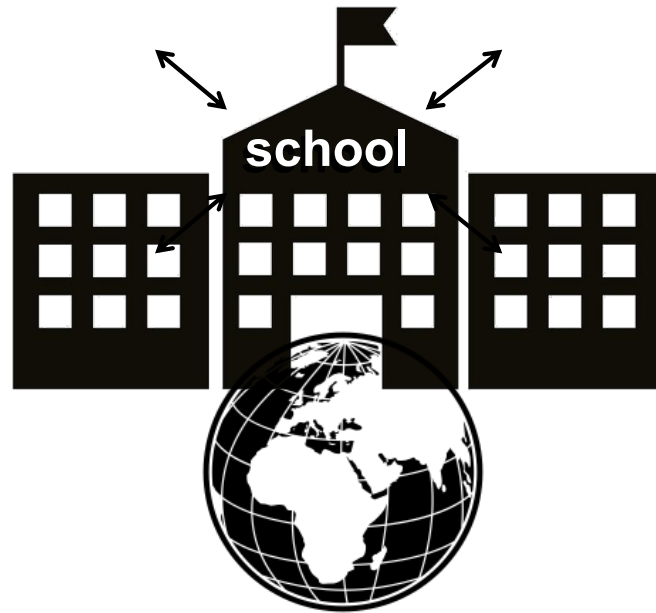
the great waste in the school comes from his inability to utilize the experiences he gets outside the school in any complete and free way within the school itself;

while, on the other hand, he is unable to apply in daily life what he is learning at school.

That is the isolation of the school – its isolation from life”

wereld van
de leerling

maatschappij

kunstwereld

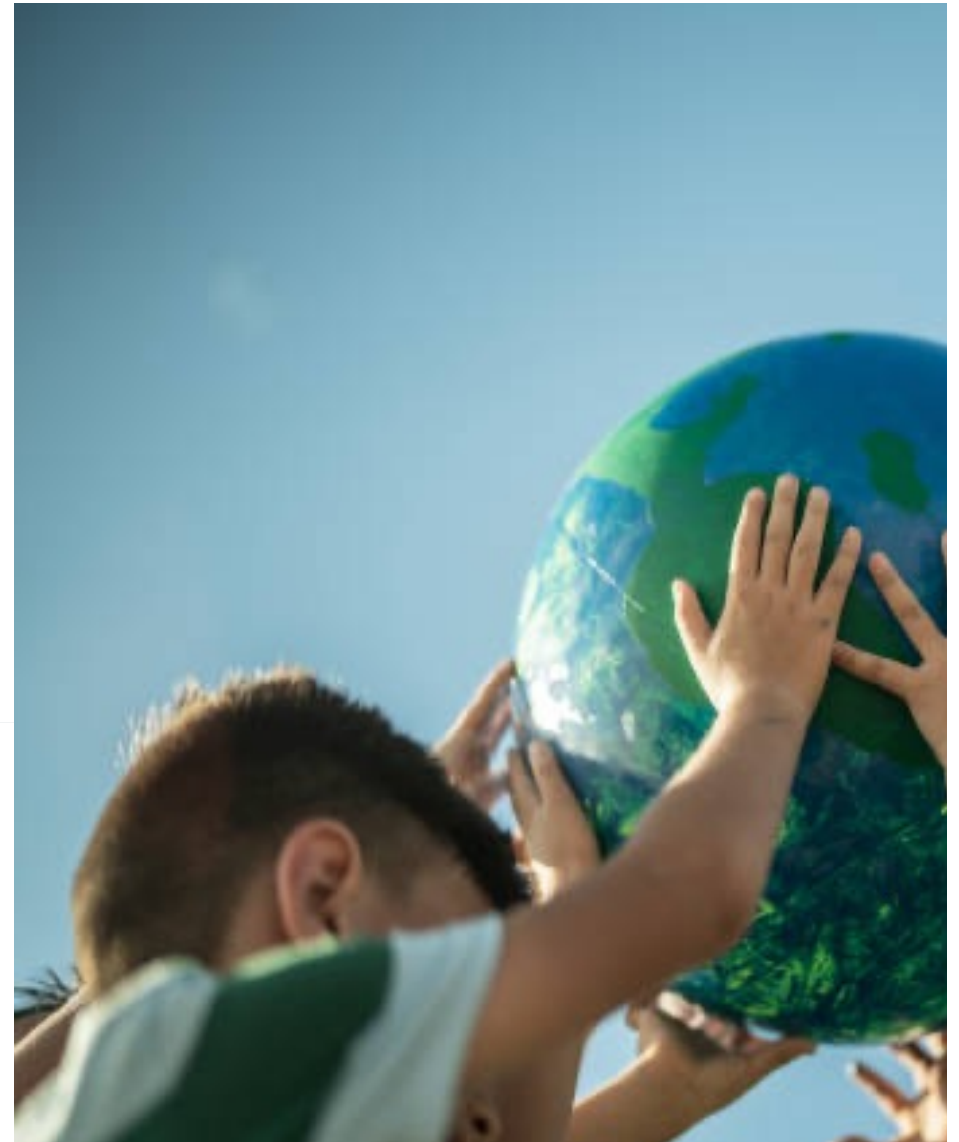
Wicked Muziekeducatie

Door aansluiting bij leefwereld van de leerling,
de kunsten en thema's uit de maatschappij....

.....leren over jezelf, de ander, de kunsten en de
wereld

betekenisvol onderwijs; aanvulling op
schoolmuziek

vakoverstijgend

Leergebied kunst en cultuur

Verbinding burgerschap:

lesactiviteiten verbinden met actuele, maatschappelijke of politieke thema's waardoor leerlingen leren om betekenis te geven aan de wereld

Leergebied burgerschap

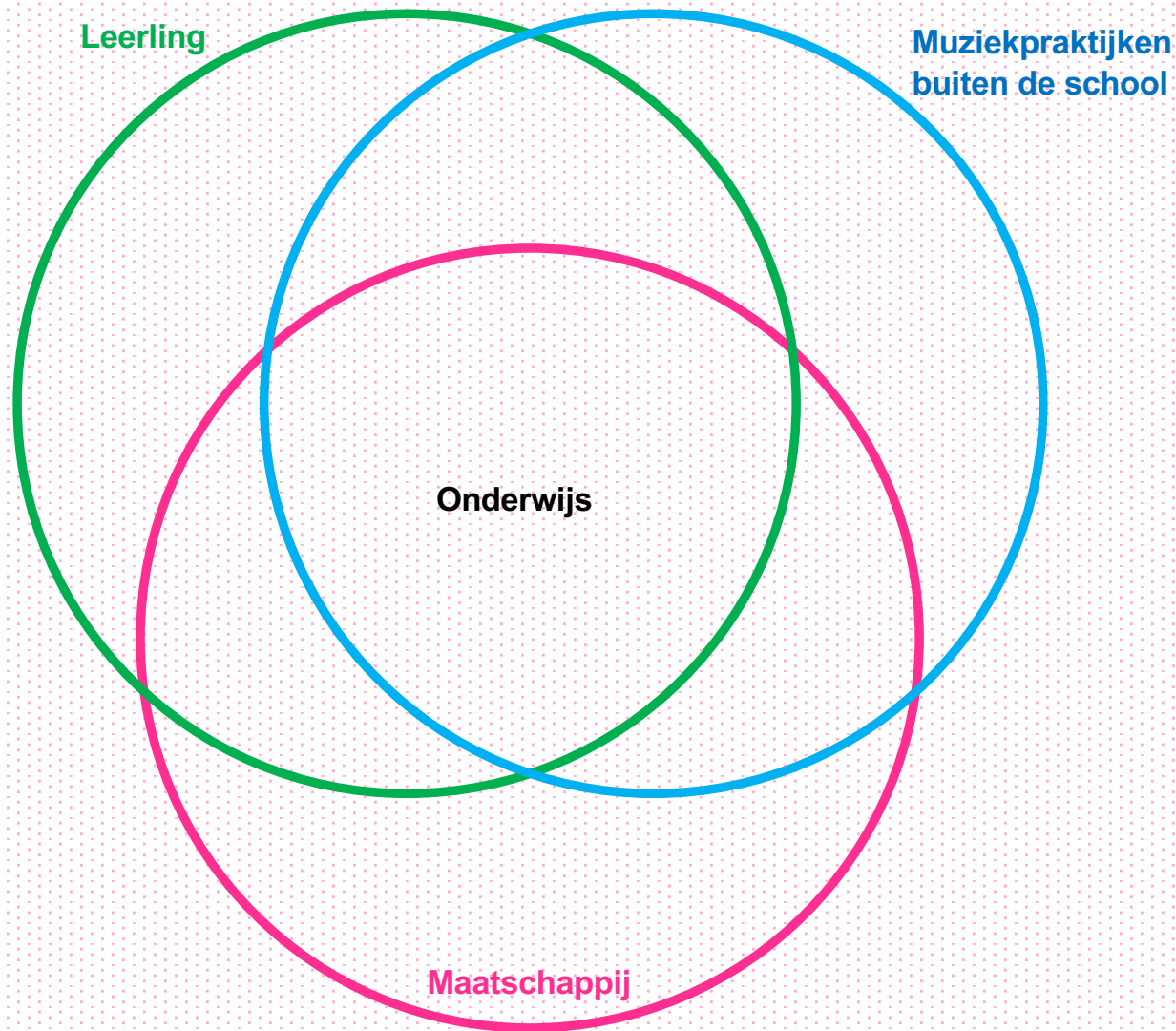
Verbinding kunst en cultuur:

Kunst kan specifieke kennis geven over maatschappelijke vraagstukken zodat die vraagstukken vanuit verschillende perspectieven verkend kunnen worden.

Ontwerpmodel Wicked Kunsteducatie

(Bremmer, Heijnen & Haanstra, 2024)

Wicked muziekeducatie: vijf ontwerpprincipes

Inhoud

1. Creëer connecties tussen het domein van de lerende, de kunsten en de maatschappij door thema's en inspiratiebronnen

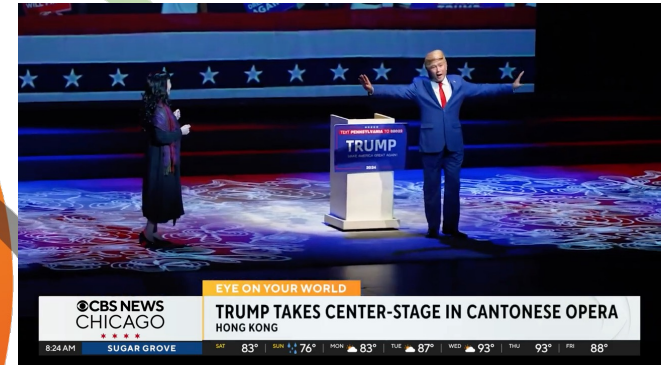
Inhoud: kinderen nemen Trump op de hak

Wicked muziekopdracht:

Maak een rap over nieuws dat je raakt

(gebaseerd op Bitter, 2025)

**Thema:
Nieuws dat je raakt**

Opera's met Trump in de hoofdrol:

The Twins President

Playing Trump

Monster Paradise

Nieuw plan: 'Iedereen mag maar 5 kledingstukken kopen per jaar'

NOS Jeugdjournaal 954K abonnees

Abonneren

1,1K

Delen

Opslaan

Kinderen worden geïnterviewd over hoeveel kleding ze kopen

Wicked Music Assignment:

Maak een muzikale catwalk met je eigen kleding (Dijkstra, 2026)

Theme: Fast Fashion

"I'll wear your granddad's clothes
I look incredible
I'm in this [PG] coat
From that thrift shop
down the road"

The Environmental Impact of Fast Fashion, Explained

BY EARTH.ORG | GLOBAL COMMONS | FEB 3RD 2026 | 6 MINS

EARTH.ORG IS POWERED BY OVER 150 CONTRIBUTING WRITERS

Wicked muziekeducatie: vijf ontwerpprincipes

Inhoud

- 1. Creëer connecties tussen het domein van de lerende, de kunsten en de maatschappij door thema's en inspiratiebronnen**
- 2. Bied betekenisvolle en gevarieerde materialen en technieken aan**

Wicked muziekeducatie: vijf ontwerpprincipes

Inhoud

- 1. Creëer connecties tussen het domein van de lerende, de kunsten en de maatschappij door thema's en inspiratiebronnen**
- 2. Bied betekenisvolle en gevarieerde materialen en technieken aan**

Didactiek

- 3. Ontwerp Wicked muziekopdrachten op basis van stimulerende beperkingen**

Kunstopdrachten

Te gesloten

**Gevolg: dezelfde producten,
artistiek niet uitdagend**

Te open

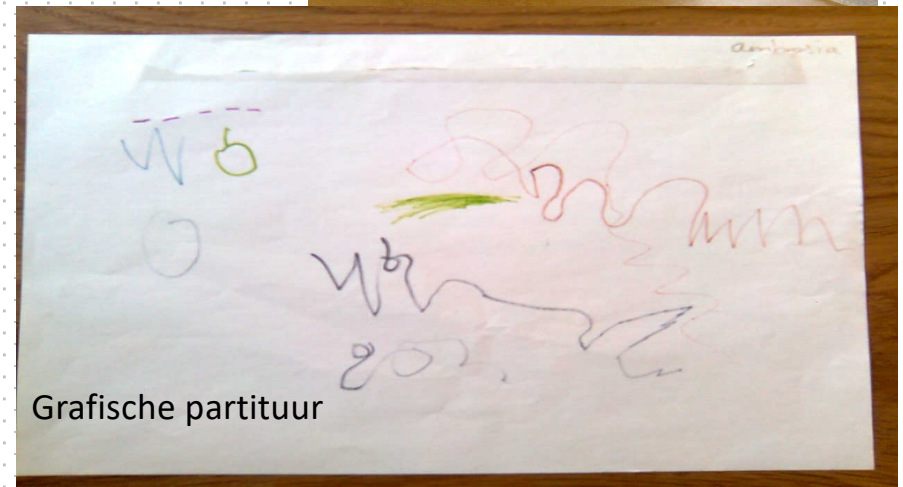
**Gevolg: waar te beginnen? Vaak
voorspelbare uitkomsten**

Wicked opdrachten

Wicked kunstopdrachten zijn gebaseerd op *stimulerende beperkingen*:

kaders die de keuzes voor de leerlingen beperken en daardoor juist creatief gedrag stimuleren

geven houvast voor creatief proces, schrijven geen eindproduct voor

Grafische partituur

Beperking:
Thema

WATER

Creëer muziek voor en door water

**Beperking:
Materiaal**

AFVAL

**Upcycle afval tot een
nieuw instrument
(Roest & Bremmer,
2026)**

**“The world sends us garbage...
we send back music”**

Favio Chavez, Landfill Harmonic

Beperking:
Vorm

MUSICAL

Maak een mini-musical over jouw digitale regels (Ruisch, 2026)

**Beperking:
Samenwerking**

ALLES SAMEN

Componeer een klaaglied
samen met mede-klagers
(Kalleinen & Kochta-
Kalleinen, 2020>)

Wicked muziekeducatie: vijf ontwerpprincipes

Inhoud

- 1. Creëer connecties tussen het domein van de lerende, de kunsten en de maatschappij door thema's en inspiratiebronnen**
- 2. Bied betekenisvolle en gevarieerde materialen en technieken aan**

Didactiek

- 3. Ontwerp Wicked muziekopdrachten op basis van stimulerende beperkingen**
- 4. Benader klassen als leergemeenschappen waarin verschillende werkstrategieën en expertises worden gedeeld**

Een leeromgeving
waarin samengewerkt
wordt (groepjes), en
waarin kennis en
vaardigheden gedeeld
worden

Olafur Eliasson *The cubic structural evolution project* (2004 -)

Wicked muziekeducatie: vijf ontwerpprincipes

Inhoud

- 1. Creëer connecties tussen het domein van de lerende, de kunsten en de maatschappij door thema's en inspiratiebronnen**
- 2. Bied betekenisvolle en gevarieerde materialen en technieken aan**

Didactiek

- 3. Ontwerp Wicked Kunst opdrachten op basis van stimulerende beperkingen**
- 4. Benader klassen als leergemeenschappen waarin verschillende werkstrategieën en expertises worden gedeeld**

Leercontext

- 5. Bied levensechte contexten aan voor leren en beoordelen**

Muziekgebouw aan het IJ

**ONTWERP EEN WICKED
MUZIEKOPDRACHT MET EEN
MAATSCHAPPELIJK THEMA**

Thema: Uitstervende dieren

- Luister/bekijk de muziekvoorbeelden**
- Laat je inspireren door hoe het thema Uitstervende Dieren in muziek wordt vormgegeven**
- Je krijgt daarna 5 minuten om een Wicked Muziekopdracht te ontwerpen gebaseerd op het thema Uitstervende Dieren**

Inspiratiebronnen voor je opdracht

Dream van Zombie Studio

Songs of Disappearance

Muziek over uitstervende dieren

Here is a selection of pieces composed mainly using recordings of endangered British Bird Song

Nightingale Wake Up Calls

Two of these pieces are Nightingale wake up calls and one is a recording of me singing Green Grass by Tom Waits next

Cosmo Sheldrake

- Je krijgt nu 5 minuten om een Wicked Muziekopdracht te ontwerpen gebaseerd op het thema **Uitstervend dier**
- Gebruik deze tijd om een opdracht(en) voor je klas te formuleren in 1 korte zin.
- Tip, het helpt vaak als je zin:
 - begint met een werkwoord (maak, componeer, creëer etc)
 - een beperking bevat.
 - in één keer te begrijpen is voor leerlingen
- Als je zin 'klopt' en uitdagend is, zet 'm in de chat **MET** je naam erbij

Uitkomsten opdracht 1

- Maak een tekst over waarom een dier uitgestorven is op een muziekstuk van Einaudi samen met je schouder maatje.
- Maak met alleen drie verschillende klanken een spannend muziekstuk van 20 seconden waarin je laat horen hoe een uitstervend dier verdwijnt uit zijn leefgebied.
- Schrijf in tweetallen een monoloog over het bedreigde dier en kies een muziekinstrument om de monoloog te ondersteunen.
- Maak in groepjes een muziekstuk dat het uitsterven van de dinosaurussen verbeeldt.
- Maak muziek met materialen die je in de klas kan vinden waardoor de rest van de klas kan raden welk uitstervend dier jij hebt gekozen.
- Maak met je stem een compositie waarin de bewegingen en/of geluiden van jouw dier duidelijk worden.
- Zing voor een uitstervend dier en geef het een stem.
- Verklank het laatste geluid van een uitstervend dier alleen met je lichaam en stem en improviseer erover
- Maak een klankband bij een filmfragment van een dier dat met uitsterven bedreigd is.

- Maak in groepjes een klankverhaal waarin je met je stem, lichaam en drie voorwerpen laat horen hoe een uitstervend dier langzaam verdwijnt
- Maak met de spullen in je laatje en vak een concert waarbij je laat horen wat het verdriet is van de dieren die uitsterven.
- Componeer een rouwlied voor een afscheidsceremonie van een dier dat niemand kent, zonder woorden
- Luister aandachtig naar Náttúra van Björk en Thom Yorke. Bespreek kort welke gevoelens, beelden of natuurelementen de muziek oproept. Componeer een muziekstuk van maximaal halve minuut over een uitstervend dier. Gebruik slechts drie verschillende klanken of geluidbronnen. Zorg dat je muziek zowel het dier als het gevaar van uitsterven hoorbaar maakt.
- Maak een lied voor een uitstervend dier. De rest van de klas moet kunnen raden over welk dier het gaat.
- Componeer in groepjes met verschillende instrumenten een muziekstukje van een minuut over uitstervende dieren.

Thema: Ons drukke bestaan

Muziek over ons drukke bestaan (jachtig leven)

Tempo
Jairzinho Ft. Sevn Alias, Bko &
Boef

ASAP
John Cage

Je kan alles
Spinvis

- Je krijgt nu 5 minuten om een Wicked Muziekopdracht te ontwerpen gebaseerd op het thema **Ons drukke bestaan (jachtig leven)**
- Gebruik deze tijd om een opdracht(en) voor je klas te formuleren in 1 korte zin.
- Tip, het helpt vaak als je zin:
 - begint met een werkwoord (maak, componeer, creëer etc)
 - een beperking bevat.
 - in één keer te begrijpen is voor leerlingen
- Als je zin 'klopt' en uitdagend is, zet 'm in de chat MET je naam erbij

Uitkomsten opdracht 1

- Vertaal een drukke schooldag naar muziek met slechts drie instrumenten (Of met schoolspullen).
- Maak een muziekstuk van 20 seconden dat een jachtig leven laat horen, maar gebruik alleen geluiden die je met je lichaam kunt maken en laat precies één moment van volledige stilte horen.
- componeer met je klas een muziekstuk dat de verschillende levensfasen verklankt waarbij je start en eindigt met stilte
- Laat horen hoe het klinkt als je vergeten bent dat je een afspraak had met behulp van instrumenten.

[Helaas konden de opdrachten van de eerste groep niet uit de chat gehaald worden]

**Het Wicked Muziekeducatie-
onderzoek EN het boekje met
Wicked Muziekopdrachten worden
gratis beschikbaar gesteld**

**Word lid van de nieuwsbrief van
het lectoraat: dan weet je wanneer
ze uitkomen en kan downloaden!**